

BRATJE, Z ODPRTIMI ROKAMI

**Govora dipl. časnika Toneta Mizerita
na 35. obletnici Pristave, v nedeljo, 27. oktobra**

35 let že deluje vaše društvo na tej Pristavi, ki ima sicer daljšo zgodovino, a nudi zavetje vaši krajevni skupnosti od leta 1966 naprej. V tem oziru je pravzaprav med mlajšimi izmed naših društev, a kot ostala vsebuje vse prvine naše organizirane slovenske skupnosti: idealizem, požrtvovalnost, zvestobo verskim, ideološkim in kulturnim izročilom, nenehno dinamiko delovanja, in predvsem tisto trdno voljo, ki je našo skupnost obranila več kot pol stoletja in ki nam daje upanje, da se bo obranila v pribodnosti še dolgo, dolgo let.

Od prvih začetkov smo naša krajevna središča imenovali z besedo "dom". Tudi Pristava je dom. Izraz nam pričara pred oči vso čudovito vsebino tudi vaše pristavske skupnosti. Temelje, ki biho držijo pokonci, stene, ki nam dajejo varnost, strebo ki nas krije, ognjišče skupnega življenja, ki nas greje in kjer se pripravljamo brana, duševna in telesna. Dom je tudi kraj, ker se učimo prvih besed skupnega jezika sodelovanja, kjer iz roda v rod prenašamo izročila, kjer branimo naš skupni zaklad slovenstva in krščanstva. Dom je kraj, kjer stanuje družina. In po besedah pesnika Toneta Kuntnerja lahko z zavestjo in ponosom zatrdimo: družina smo! Družina iste krvi, bratje drug drugemu.

V tem smislu občudujem besede, ki ste jih izbrali za smisel današnje prireditve: "K bratu brat, z odprtimi rokami". Geslo predpostavlja idejo, da smo bratje med seboj, da nas druži globoka zavest in globoko čustvo povezanosti iste gibe izvora. Da smo sinovi in vnuki iste matere, Slovenije, katere spomin obranjamo trdno zasidran v našem skupnem domu.

V besedah današnjega dne pozivate, naj stopimo skupaj. Ne usak posebej, ne raztreseni. Brat k bratu, povezani v istih idealih. To je temelj vse naše skupnosti. Ničesar ne bi imeli, če ne bi vsa ta desetletja stali drug ob drugem. Skupen nastop in skupna žrtev so bile bistvo vsega vašega organiziranega dela, vsake še tako skromne prireditve. Bratje, skrbni in delavni, so gradili in organizirali, so žrtvovali mnogo ur svojega življenja, da so za druge pripravili srečanja, s katerimi so popestrili družabnost, so dvigali kulturo, obranjali jezik in vero, obujali spomin na daljno domovino in na dogodke, ki so tolikšen del slovenskega naroda pognali iz doma po svetu.

In roke, te vaše roke so gradile skupnost o vsega začetka. Jezik rok je jezik našega odnosa do drugih, do bratov. Lahko jih zapremo, in se izoliramo sami vase. Lahko jih stisnemo v pest in udarimo, ter povzročimo bolelost. Lahko jih odpremo in razumevajoče sprejmemo v osebni in skupni objem vse, s katerimi stopamo po isti poti, pa tudi one, ki so s te poti zašli, pa bi se morda radi vrnil s skupni dom, pod skupno strebo, pristopili k temu našemu ognjišču, da bi se ogreli in se nabranili v teh težkih časih.

Gotovo tudi ni goło naključje, da bomo danes na odru videli igro, katere naslov je "Drevesa umirajo stoji". Naslov sam nas lahko opomni na usodo, ki je lastna vsakemu živemu bitju in ne na zadnjem mestu izseljenkim skupnostim. Zavedamo se, da je v času neka meja, ki je ne bo mogoče prekoračiti. A to nas ne sme skrbeti. Ko je neki samozvani modrijan iz domovine napisal knjigo o naši skupnosti, jo je naslovil z ugotovitvijo, da "Sramota umira počasi". A kaj bi odgovarjali na to. Nam zadostuje ugotovitev, da ne umiramo, temveč še živimo, in da živimo stoji, pokončni. Tudi na vaši Pristavi še gradite, še požete, še učite, še plešete, še igrate, še nastopate, še nalagate drva na ognjišče skupnega doma. In predvsem, še predajate ogenj vašega delovanja mladim rodovom.

Ko vam ob tej lepi obletnici v imenu Zedinjene Slovenije in organizirane skupnosti častitam in se vam zabvalim za vse delo in žrtve ob tem skupnem ognjišču, vas obeme prosim, da v polnosti izpolnjujete današnje geslo. Stojte združeni, vedno pokončni, a tudi z odprtimi rokami, pripravljani na bratski objem s pogledom uprtim v skupne ideale.

Bog vas živi!

VELIKA ČAST

Naš široko znani rojak, plezalec in glaciolog, inž. Peter Skvarča, je bil pred kratkim sprejet kot akademik v argentinsko Državno Akademijo za Zemljepis. Taka visoka čast je dosedaj doletela samo Ivana Benigarja pred skoraj 70 leti.

Akademija prireja javno izredno sejo v petek, dne 8. novembra ob 18. na svojem sedežu Av. Cabildo, 38 - PB, na kateri bo medse sprejela inž. Skvarčo kot akademika.

Sporod slavnostne seje je naslednji: Predsednik Akademije ing. Roberto M. Sarredondo izroči inž. Petru Skvarči diplomu in medaljo.

Novega člana predstavi akademik dr. Bruno V. Ferrari Bono,

Inž. Peter Skvarča bo imel govor: Drastične spremembe v geografiji Antarktičnega polotoka -Razkroj ledenega Larsenovega zidu.

Vse, ki bi jih dogodek zanimal, vabimo na to slavnost.

Inž. Petru Skvarči pa iz srca čestitamo v imenu vse naše skupnosti k temu velikemu priznanju.

Podpora vstopu v NATO v Sloveniji nižja

Med kandidatkami za članstvo v zvezi NATO Slovenija beleži najnižjo podporo javnosti vstopu v zavezništvo, ki se v zadnjem letu giblje okoli 42 odstotkov, zanjo pa je značilno tudi stalno nihanje. Medtem se v drugih šestih državah, ki bi po zadnjih napovedih na bližnjem vrhu zavezništva v Pragi ob Sloveniji lahko dobile povabil v članstvo - Estoniji, Latviji, Litvi, Bolgariji, Romuniji in Slovaški - po uradnih podatkih podpora giblje od nekaj čez 50 odstotkov do dobrih 60 odstotkov. V teh državah je opazen tudi manjši delež neopredeljenih - manj ali okoli deset odstotkov, medtem ko jih je v Sloveniji v zadnjem letu dobra petina.

Slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel je nedavno razliko v podpori javnosti med Slovenijo in drugimi kandidatkami komentiral z besedami, da je Slovenija zelo razvita demokracija, njeni ljudje pa ne marajo enoumja in vsako zadevo dobro premislijo. „Razprava, ki teče, je bolj znamenje neke zrelosti Slovenije v primerjavi z območji, kjer so podpore blizu 100 odstotkom,“ je menil zunanji minister, ki je ob tem kot primer navedel 90-odstotno podporo članstvu v Albaniji, ki po pričakovanjih v Pragi v zavezništvo ne bo povabljen.

Po podatkih Politbarometra se je leta 1997 delež podpore gibal okoli 62 odstotkov, po vrhu zveze

NATO v Madridu, ko Slovenija pričakovane povabila ni prejela, pa je padla na 55,4 odstotka.

Delež nasprotujočih se je gibal od 26 odstotkov do 31 odstotkov, delež neopredeljenih pa od 14 do 20 odstotkov.

Kot kaže zadnji, septembrski Politbarometer, vstop v NATO podpira 38,5 odstotka vprašanih, proti 39,4 odstotka, 26,2 odstotka pa jih je neopredeljenih. Na morebitnem referendumu za vstop v NATO bi glasovalo 49 odstotkov vprašanih, proti 32,5 odstotka, neopredeljenih pa je 18,6 odstotka.

V Sloveniji so nasprotniki vstopa bolj opazni v javnosti prav letos, pri čemer izpostavljajo paleto razlogov za nasprotovanje članstvu Slovenije v organizaciji. Pri tem med drugim najbolj izpostavljajo vojaško neogroženost Slovenije, previsoke izdatke za obrambo in nepotrebnost vstopanja v zvezo NATO v luči vključevanja v Evropsko unijo, ki lahko Sloveniji zagotovi tudi potrebno varnost.

PREDSEDNIŠKE VOLITVE

Prihodnjo nedeljo, 10. novembra bodo v Sloveniji predsedniške volitve. Teh volitev se po veljavnih zakonih lahko udeležijo tudi vsi državljani, ki živijo izven meja Republike Slovenije in so vključeni v volilni imenik. Vsi tisti, ki so prejeli sporočilo o vključitvi, ali ga na kak način preverili, so upravičeni za volitev.

KAKO BOMO VOLILI

OSEBNO. Vsi upravičenci bodo lahko volili SA-MO NA VELEPOSLANIŠTVU REPUBLIKE SLOVENIJE V BUENOS AIRESU, Avda. Santa Fe 846, Piso 6, Buenos Aires, v nedeljo, 10. novembra od 10. do 18. ure.

Vsak volilec naj s sabo prinese kak veljaven dokument ali potrdilo o identiteti (DNI, Cedula, LC, LE, Potni list...).

PO POŠTI. Tu pridejo v poštev le državljani, ki so z zadevnim formularjem posebej zahtevali na volilno komisijo dostavo volilnega gradiva, in so tudi prejeli volilno karto. To karto je treba overoviti. Poleg običajnih načinov (notar, policija, sodnija) se lahko volilne karte overovi tudi na veleposlaništvu RS, ali po slovenskih središčih po sledečem redu:

Naš dom San Justo: sobota, 9. novembra, od 9. do 10. ure (Herman Zupan); Slovenska Pristava: sobota, 9. novembra, od 10.30 do 11.30 (Herman Zupan); Slomškov dom Ramos Mejía: sobota, 9. novembra, od 19. do 21. ure (Božidar Fink) in v nedeljo, 10. novembra, od 10. do 12. ure; Hladnikov dom Lanús: sobota, 9. novembra, od 19. do 21. ure (dr. Andrej Fink); Slovenski dom San Martin: sobota, 9. novembra, od 10. do 13. ure (Marjeta Smersu Boltežar); Slovenska hiša, Ramón Falcón 4158: nedelja, 10. novembra, od 10.30 do 12. ure (Tone Mizerit); Slovenski dom Mendoza: petek, 8. novembra, od 20. do 22. ure (Jože Šmon); SPD Bariloče: petek, 8. novembra, od 18. do 21. ure (Robert Andrew Eiletz); Društvo Triglav Rosario: petek, 8. novembra, od 16. do 18. ure (Marjan Jeriha); Slovenski dom Miramar: petek, 8. novembra, od 17. do 18. ure (Nežka Trpin); Slovensko društvo Triglav Buenos Aires: sobota, 9. novembra, od 15.30 do 17.30 ure (Martin Duh); Slovensko društvo Bernal: sobota, 9. novembra, od 15. do 18. ure (Roberto Mislej).

ZA ZGODOVINO

Pred 60 leti so ubili bana Natlačena

Nekaj mesecev po umoru duhovnika dr. Ehrlicha se je med žrtvami Varnostnoobveščevalne službe (VOS) znašel tudi dr. Marko Natlačen. V Mohorjevem koledarju za leto 1945 beremo:

„Dne 13. oktobra 1942 dopoldne je pri Natlačenovih pozvonil mlad človek, oblečen po duhovniško: po videzu bi ga imeli za kaplana. Želel je govoriti z gospodom banom, češ, da ima zanj važno pismo z Dolenjskega. Ko je Natlačen z nožičkom odpiral pisemce, je obiskovalec iz aktovke potegnil revolver in gospoda bana ustrelil v sence, nato pa zbežal skozi kuhinjsko okno.“

Ban Natlačen je ob napadu na Jugoslavijo ustanovil Narodni svet in poskušal doseči čim boljši položaj Slovenije v okupacijskih razmerah. Ker je bil neformalni voditelj protirevolucionarnega tabora, se je vodstvo komunistične partije odločilo za njegovo likvidacijo. Izvršil jo je „narodni heroj“ Franc Stadler - Pepe.

(Po Družini)

GLEJ...

POSEBNI ČAR SREBERNE DEŽELE	2	KONCERT MENDOŠČANOV V BARILOČAH	5
SLOMŠKOVA PROSLAVA V SAN JUSTU	3	ŠAHOVSKA OLIMPIADA NA BLEDU	4

SLOVENC V ARGENTINI

SAN JUSTO

Slomškova proslava

Otroci Balantičeve šole imajo Slomška zelo radi

Tako se je izkazalo v soboto 28. septembra, ko smo v Balantičevi šoli praznovali vsakoletno krajevno Slomškovo proslavo. Zbrali smo se, da bi se hvaležno obrnili k zavetniku slovenskega jezika, ki ni le gledal, kako bi maloštevilni narod obstal, marveč, da bi raste v zavesti, da je Bog tisti, ki krmari človeško življenje. Spominjamo se velikega učitelja, škofa blaženega Antona Martina Slomška. Proslavo so pripravili mali in višji vrtec, 1., 2., 3. in 4. razred pod vodstvom razrednih učiteljic. Spretno, ritmično, pesniško povezavo je sestavila učiteljica Danica Malovrh.

Pričeli smo s slovensko himno ob navzočnosti slovenske zastave, katero sta nosila odlikovana učenca Nataša Qualizza in Martin Uštar. Spregovorila je Marija Ivana Tekavec in sicer s poudarkom na tri najvažnejše stvari v Slomškovem življenju: družina v kateri je bil rojen - zlasti mati, materin jezik in pesem -, slovenska beseda in nadvse je pa ljubil Boga.

Pisane in vesele točke so se zvrstile v čast Antona Martina in v zadovoljstvo vseh gledalcev, med katerimi je bilo tudi lepo število staršev. Vrtec je predstavil uprizorjeno pesem pevke Romane „Na vse zgodaj zjutraj“ in pesem o racmanu, ki hodi na sprehod. Točki so pripravile vrtnarice Saši Urbančič, Marta in Ana Marija Petelin in Marjana Modic. Drugi razred je pod vodstvom Lučke Oblak uprizoril pesem „Rad imam“ J. S. Bacha. Bernarda Krajnik je z učenci in učenkami tretjega razreda pripravila pesem Božji volek, da bi še posebno orisali Slomškovo ljubezen do narave in vsega božjega. Učenci in učenke četrtega razreda z učiteljico Ireno Urbančič Poglajen so pripravili Slomškovo pesem o luni. Za prvi razred je učiteljica Marija Zupanc Urbančič pripravila prizorček o prepiru malih in velikih črk in potem, ko so se črke spoprijateljile, so napisale kar vrsto težkih besed (za prve šolarje) o Slomšku. Skupno smo za konec zapeli pesem Anton Martin.

Pomen Slomškove proslave so najbolje razumeli otroci, ko so s tako vnemo nastopali. Le korajžno naprej, Balantičeva šola!

A.C.

MENDOZA

LUKA GRINTAL - 90 LETNIK

„Sivi lasje so častna krona, doseže se po pravični poti“ (Pregovori 16,31)

Velik blagoslov je dočakati zdravo starost. Ata Luka Grintal je 6. decembra, na rožnovensko nedeljo, praznoval z mendoškimi občestvom in s številno družino svojo 90 letnico.

Rojen je bil 10. oktobra 1912 v Vrhovljah, Lukovica pri Domžalah. Starša sta bila posestnika in kmetovalca. Oče Damijan je bil lovec v občini Rafole in Lukovici; lovske tradicije je po očetu z velikim ponosom tudi sledil naš slavljencec. Mati je bila Apolonija Bernot. Šolal se je v domači fari na Brdu in tam bil član župnijskega pevskega zbora in med drugo svetovno vojno domobranec na Gorenjskem. Poročen je bil z že pokojno Ančko Jeretina iz Rafole. V družini je zraslo sedem otrok, ki imajo danes 18 vnukov in 7 pravnukov.

Od oktobra 1948 živi v Mendози. Lahko se reče, da od prvega dne, ko je prišel v Mendozo, ni nič manj skrbel za skupno življenje kot za preživetje in vzdrževanje lastne družine. Bil je ustanovni član pevskega zbora in

Društva Slovencev ter skozi osem poslovnih dob tudi njegov predsednik; v zadnjih letih je član razsodišča. Med njegove najvažnejše zasluge za mendoško skupnost je bila, da je skupno s tremi Slovenci poskrbel za nakup stavbe na cesti Urquiza 335, s katero je naše Društvo prišlo do svojega Doma.

Na prvo nedeljo v oktobru mendoška nadškofija praznuje svojo zavetnico in patrono Rožnovensko Marijo. Slovensko občestvo se je zbralo pri slovesni sv. maši in se tudi zahvalilo Gospodu za vse milosti, ki je ata Luka prejel v svojih 90 letih ter atu za bogato sodelovanje pri skupnem življenju. Po sv. daritvi smo mu zapeli napitnico. Pozdravil ga je predsednik Društva, zapeli so mu mladinski oktet, Los Chañares, harmonikarji in vsi navzoči.

Posebno pozornost je povzročila Ljuba Jenče, umetnica iz Slovenije. Zapela je nekaj naših starih napevov, ki so se v starih časih prepevali na sličnih praznovanjih.

Ob sladki kapljici smo še pokramljali, obujali spomine in uživali atovo dolgoletno skušnjo. V skladu s pridigo rožnovenske nedelje se je Luka Grintal zahvalil za pozdrav in na poseben način povedal mladim rodovom, da v vsem svojem življenju ne pominjemo dneva, da bi ne zmolil rožnega venca. Dolgo in nič lahko življenje, komunistična revolucija, beg, begunstvo, nov začetek v novi domovini, vse življenje ga je

spremljala Mati božja Marija, usmiljena priprošnjica.

Od desetih sester in bratov ga spremlja samo še sestra Tončka, redovnica Svete družine v Floresu - Bs. Aires. Ata živi na svoji „Zelenici“, pazi in rešuje roje čebel in pod košato lipo ter česnjami sledi z mladostnim zanimanjem spreminjajoče letne čase in življenje številnih potomcev raztresenih po vsem svetu. Nekaj nas je v Mendози, drugi v Ljubljani; po gorenjskih hribih sorodniki, ki so ostali na svojih domovih; v Severni Ameriki in Avstriji živijo Jeretinovi, bratje in sestre pokojne

žene Ančke. Vnuki in pravnuki iščejo nove smeri za svojo bodočnost v Bari- ločah, Ljubljani, Washingtonu, Atlanti, Bruslju, Madridu in Zaragozi.

Zato z našim pesnikom Markom Kremžarjem veseli zapojmo: „Slovenija, moj dom brez mej, ker nosim te s seboj! Kjer rod je moj, kjer sin je tvoj, tam si, Slovenija!“

Ata Luka, zahvala za neprekinjeno sodelovanje z mendoško skupnostjo in za bogate nasvete.

Bog naj Vam podari še mnogo srečnih dni med nami!

Bb

CARAPACHAY

Pokojni Janez Gričar

Kruta smrt posega v naše vrste, v kratkih mesecih je odšlo pet naših članov v večnost, povprečna starost 78 let. Jože Markež, Franc Kores, Ivan Roginam Aleksander Pengov in zadnji Janez Gričar, ki je umrl 10. oktobra hitre smrti, čeprav je že dalj časa bolehal. Vsi so bili med ustanovitelji naše šole in našega Doma, le Jože Markež se je pridružil pozneje, ko se je naselil v tem kraju. Vsak je po svoje sodeloval in prispeval k vzdrževanju skupnega Doma skupne slovenske krajevene ustanove.

Pokojni Janez Gričar je bil doma iz Kovk pri Hrastniku, zgodaj se je zaposlil v tamkajšnji steklarni, dokler ni bil po okupaciji Štajerske nasilno mobiliziran v nemško vojsko. Dodeljen je bil v Francijo in prišel v angleško vojaško ujetništvo. Prepeljan v Južno Italijo se ni pridružil partizanski prekomorski brigadi; služil je nato pri angleški vojski, vedno upajoč, da bodo zavezniki zasedli Slovenijo. Ko so zavezniške čete odšle iz Italije, je z drugimi prišel v begunsko taborišče Trani-Bari, odkoder je meseca maja 1948 prispel v Argentino. Zaposlil se je v tekstilni stroki v Munro, kmalu se je poročil s Heleno iz naše Klemenčičeve družine. V Carapachayu sta si zgradila prijazen dom, v družini pa so se rodile štiri hčerke, pa je najstarejša Brigita umrla v najlepših letih.

Pokojni Janez je bil vedno pripravljen poprijeti za delo v skupnosti, bodisi v domačem domu pa tudi v slovenski hiši na Ramon Falconu. Mnogi njegovi številni prijatelji ga ne bodo nikoli pozabili, ko je bil v angleškem ujetništvu in begunskem taborišču s svojim bratom Karolom kot kuhar in je pri razdelitvi hrane brezštevilnim dajal dvojno porcijo ali dodatek, ko za mlade fante dostikrat niti dvojna porcija ni zadostovala.

Dragi Janez, sedaj uživaj svoje plačilo pri Njem, v katerega si celo življenje tako zaupal. Žalujemo pa izrekamo iskrene sožalje, enako tudi uredništvo Svobodne Slovenije, katere je bil pokojni naročnik že od začetka.

BARILOČE

Koncert Slovenskega pevskega zbora in Slovenskega okteta iz Mendoze

Slovensko planinsko društvo in Camping Musical Bariloche s podporo Ministrstva za kulturo Republike Slovenije sta v soboto 28. septembra organizirala koncert Slovenskega pevskega zbora in Slovenskega okteta iz Mendoze.

Na prvem delu koncerta je zbor pod vodstvom dirigenta prof. Diega Bosqueta zapel sledeče slovenske pesmi: Pomlad (Milka Hartman, Marko Bajuk), Bariloška romanca (Vojko Arko, Jože Osana), Rož, Podjuna, Zila (Janko Mikula, Pavle Kernjak), Belokranjska napojnica (Matija Tomc), Večerni Ave (Rado Simoniti, Anton Foer-

ster), Planinska (Anton Foerster), Večerni zvon (Anton Medved, Ignacij Hladnik), Dajte mi zlatih strun (Franz Engelhart) v izvedbi Marije Inés Fink Grintal in Tonija Štirn. Za zaključek je pa zbor zapel Bučelar od Franca Gerbiča.

Pred vsako pesmijo je kratka razlaga omogočila razumevanje številni publikli, (med katero je bilo mnogo domačinov), ki je napolnila dvorano Arrayanes v Hotelu Nevada.

Brez dvoma je bil najbolj čustveni trenutek prvega dela izvajanje Vojka Arka Bariloške romanca. Pesem v počastitev enega od ustanoviteljev SPD in vzornega prebivalca mesta ob vnožju And je bila zborna prvič izvedena v Bariločah.

Na drugem delu koncerta se je na začetku predstavil Slovenski oktet, katerega sestavljajo mladi pevci, ki so nekoč peli v Slovenskem pevskem zboru iz Mendoze. Za začetek so predvajali tri slovenske narodne: Rezijanska, Kaj bi te vprašal in Kaj narediš. Nadaljevali so od Dávalosa-Cabeza La Nochera in Sijana-Gaserja Dos palomitas.

Moramo pripomniti, da je oktet pravkar prispel iz gostovanja na severu Združenih Držav. Tokrat pa je s svojim kvalitetnim izvajanjem prenesel na poslušalce svojo lastno mladeniško vzdušje in globoko duhovnost.

Koncert se je končal z izvajanjem sledečih folklornih argentinskih pesmi, v transkripciji za zbor: P. Herrera in H. Cuadros Virgen de la Carrodilla; F. Palorme y F. Vallesija Póngale por las hileras; M. E. Espira y A. Ramírez La tristecita in M. Castilla y G. Leguizamona La arenosa. Pri izvajanju je Mendoški pevski zbor znal ohraniti ritme in značilnosti pokrajnin, iz katerih izvirajo.

Večer je otvorila Inés Sauter, podpredsednica Camping Musical Bariloche, ki je prijazno sprejela in pozdravila goste. Arh. B. Bajuk se je ob koncu koncerta v imenu Mendoščanov zahvalil za odlično organizacijo večera.

Predsednik SPD arh. Andrej Duh pa je zaključil koncert s kratkim razmišljanjem o življenju Slovencev v Argentini: v Buenos Airesu, v Bariločah ali kjerkoli drugod, kjer živijo, so skozi petdeset let emigracije znali ohraniti vrednote in tradicije slovenskega naroda, tudi s slovensko pesmijo. Tako je postavil vzporednost z mislimi, ki jih je pred nekaj dnevi izgovoril prav v isti dvorani pater Aníbal Fosbery, ustanovitelj federacije Agrupaciones Santo Tomás de Aquino.

Ob tisti priliki je razvil nekaj misli o vprašanju iskanja nacionalne identitete, prav v tej težki dobi, ki jo preživlja Argentina. Takrat je predlagal, da mora Argentina iskati nova pota na podlagi ustaljenih principov argentinske biti kot so gavčo, kreol, tisti ki je znal dopolniti v celoto lastnosti indijanske kulture, to se pravi preteklost z njegovo sedanostjo.

Koncert je bil pravo približanje tej temeljni ideji: glasba obuja plemenita čustva, ljubezen med ljudmi in predvsem narodna pesem obuja tudi ljubezen do rojstnega kraja. Slovenski pevski zbor in Slovenski oktet iz Mendoze sta preko glasbe s svojim izbranim repertoarjem in z umetniško kvalitetnim izvajanjem vseh pesmi vzbudila v poslušalcih najgloblja čustva do domovine.

Arh. Andrej Duh

Dva kulturna obiska

Veleposlaništvo Republike Slovenije nas je obvestilo, da te dni prihajata v Argentino dva kulturna obiska, ki se bosta predstavila argentinski publiki. Pri tem je tudi priložnost, da se slovenski rojaki udeležijo njihovega kulturnega dela.

KVARTET TARTINI

je v Sloveniji med najboljšimi instrumentalnimi kvarteti. Tartini je bil italijanski glasbenik, doma iz Pirana.

Kvartet Tartini bo gostoval v Argentini od 31. oktobra do 7. novembra. V tem času bo imel več koncertov. Najvažnejši in za Slovence najbolj dostopen pa bo veliki koncert v Teatru Colónu, v Zlati dvorani - Salon dorado. Tam je tudi pred desetletji pel Slovenski oktet med svojim obiskom. **Koncert bo v četrtek, 7. novembra ob 17. uri popoldan.**

Ta prestižni godalni kvartet iz Slovenije, ki je že velikokrat nastopal izven meja Slovenije, se bo z deli Mozarta, Bragata, Škerjanc in Debysija prvič predstavil v teatru Colón. Obenem bo prvič, da se bo v tem svetovno znanem liričnem gledališču izvajalo delo slovenskega skladatelja Lucijana Marije Škerjanca, ki ga nekateri smatrajo za največjega slovenskega skladatelja.

Nastop kvarteta Tartini,

katerega člani so mojster Miran Kolbl - violina, ki je študiral v Nemčiji pri svetovno znanem slovenskem pedagogu Igorju Ozimu, dobitnik dveh nagrad Prešernovega sklada;

Romeo Drucker - violina, posveča se izključno delu pri zboru, kjer sodeluje že od ustanovitve leta 1983;

Aleksander Milošev - viola, dobitnik vrste nagrad na tekmovanjih

in Miloš Mlejnik - čelo, mednarodno uveljavljen solist, dobitnik pestrih nagrad, je pri kvartetu že od ustanovitve.

bo izvajan ob klavirski spremljavi argentinskega pianista Daniela Goldsteina.

Pokrovitelj koncerta je veleposlaništvo RS. Vstop je brezplačen.

Kot edini slovenski komorni ansambel je bil kvartet stalni gost Mozartovih serenad v Salzburgu, pa je svoj sloves potrdil še v Barceloni, Benetkah, na Dunaju, v Genovi, Pragi Milanu, Munchnu itd. Mnoga slovenska dela so oni prvič predstavili javnosti ali posneli za arhiv, tako skladbe Uroša Kreka, Pavla Merkuja ali Petra Kopača.

MLADI PESNIKI

Iz Ljubljane bodo prišli mladi slovenski poeti in pisatelji, ki bodo v Buenos

Airesu brali svoja dela, najprej v slovenščini, potem pa v španskem prevodu. Prevod je oskrbel rojak Pavel Fajdiga, ki zadnja leta živi v Ljubljani.

Prišli bodo v kratkem, a nadaljujejo pot v Santiago v Čile.

Nazaj grede se bodo ustavili v Buenos Airesu nekaj dni. Tako bodo brali **dne 5. oktobra ob 20. uri zvečer** svoja dela v Casa de la Poesia de la Ciudad de Buenos Aires, Honduras 3784.

Drugič bodo brali naslednji dan, **6. novembra ob 20. uri** v Café SEA, Corrientes 1743, Librería Gandhi.

Avtorji so Maja Novak, Andrej Blatnik, Brane Mozetič, Tone Škrjanc in Svetlana Makarovič.

Vsi so izdali v zadnjih letih nekaj svojih knjig, s katerimi so se uvrstili med bolj znane mlade ustvarjalce.

Kogar zanima literatura in bi rad slišal njihova dela, naj pride v omenjene prostore, predvsem dne 5. novembra ob 20. uri, ko je po zaključku še napitnica slovenskega veleposlanika.

JEZIKOVNI KOTIČEK

Tovornjak (vlačilec)

1992, ko se je Slovenija prvič udeležila šahovske olimpiade kot samostojna reprezentanca, osvojil bronasto odličje na četrti deski, kar je doslej edino slovensko posamično odličje na teh tekmovanjih.

Predsednik evropske šahovske zveze Boris Kutin je pojasnil nekatere zaplete na turnirju. „Olimpiado smo začeli bolj ali manj uspešno. Soočamo se sicer z nekaterimi težavami zaradi poznih prihodov nekaterih ekip. Sodniki so garali vso noč, pa jim ni uspelo opraviti dela in pripraviti parov prvega kroga, ker pravila za izbor tekmecev na olimpiadi temeljijo na zelo zapletenem sistemu.“ Jemen in Angola sta zamudili začetek in sta partiji začeli pozneje, Nigerija pa je po podatkih organizatorjev že „nekje“ v Evropi, nekaj ekip pa je še najavilo udeležbo. Tako naj bi denimo Tadžikistan prišel na Bled šele 28. oktobra in vodstvo turnirja ter FIDE se bodo potem odločili, če bo ta ekipa lahko sodelovala na turnirju...

Tako žal ni deloval tudi računalniški sistem in ni bilo mogoče spremljati niti ene partije na turnirju prek svetovnega spleta. Ker računalniški strokovnjaki niso imeli vseh podatkov niti zjutraj, pač niso mogli pripraviti vseh ustreznih podatkovnih baz, da bi lahko sistem nemoteno deloval. So pa ostale shranjene vse partije prvega kroga in menim, da bo od nedelje naprej tudi računalniški sistem deloval,” je povedal Kutin.

Na tem turnirju se igra po švicarskem sistemu. Ta temelji na lestvici, narejeni na povprečnem ratingu posameznih reprezentanc. V prvem krogu so se pomerile najboljše ekipe z najslabšimi. Najboljši šahisti v vodilnih ekipah v teh dvobojih običajno ne igrajo z najboljšimi velemojstri, ker bi ti v primeru poraza ali remija izgubili posamične ratingne točke, ki štejejo za svetovno lestvico.

Šahovska olimpiada na Bledu

Na Bledu se je začela 35. šahovska olimpiada, ki bo potekala do 10. novembra. Turnirja se udeležuje 133 moških in 94 žensk, kar je rekord dosežanih olimpiad.

„Dobrodošli v Sloveniji, ki ima bogato šahovsko tradicijo. Ponosen in počaščen sem, da imamo priložnost gostiti ta izjemen dogodek, ki je veliko več kot zgolj športno tekmovanje. Je vrhunski intelektualni dogodek in možnost ter priložnost za sodelovanje med narodi. Naj se viteški spopadi na šahovskih poljih pričnejo,” je olimpiado odprl Milan Kučan.

„Naše sanje so se uresničile. Ponosno izrekam dobrodoščilo na največji šahovski prireditvi na svetu. Ponosni smo, da sta med nami oba svetovna prvaka Ukrajinec Ruslan Ponomarev in Kitajka Xi Jun ter oba najboljša šahista vseh časov, Rus Gari Kasparov in Madžarka Judith Polgar. Med nami je tudi častni predsednik Mednarodne šahovske zveze (FIDE) Lorenzo Campomanes. Žal predsednik FIDE Kiršan Iljumdžnov zaradi državnih obveznosti (v nedeljo kandidira v drugem krogu volitev v Kalmikiji, v prvem krogu je dobil več kot 47 odstotkov glasov), na Bled še ni pripotoval. Šestnajst dni bodo milijoni gledalcev prek naj-sodobnejših medijev spremljali blejski šahovski turnir po vsem svetu. To je tudi velika priložnost za Bled in Slovenijo nasploh. Bled je biser narave in tudi svetovno mesto šaha, znan po vrhunskih svetovnih šahovskih turnirjih v preteklih desetletjih in je odslej tudi edino slovensko olimpijsko mesto. Želimo, da bi se več kot stoletna tradicija slovenskega šaha nadaljevala z začetnimi uspehi največjih slovenskih vele-

mojstrov do sedanjih zgodovinskih ekipnih uspehov. Šah je postal tudi izbirni predmet v osnovnih šolah, zato je sedaj še več možnosti za razvoj te plemenite igre” je v otvoritvem nagovoru dejal predsednik Šahovske zveze Slovenije (ŠZS) Milan Knežević.

Campomanes pa je povedal, da je Slovenija tako močna tudi po zaslugi velike šahovske tradicije, poosobljene v prvih vrhunskih velemojstrih Milanu Vidmarju in Vasji Pircu. Prijetno otvoritveno slovesnost so končali z velikim ognjemetom ob blejskem jezeru. Začela se je s spominom na nekdanjega mladinskega svetovnega prvaka Bruna Parmo, ki je osvojil štiri srebrne in dve bronasti odličji na šahovskih olimpiadah.

Slovenija nastopa s po tremi ekipami v moški konkurenci ter tremi v ženski. Predsednik Evropske šahovske zveze Boris Kutin pričakuje, da bi se lahko naši najboljši reprezentanci uvrstili v okviru svojih ratingov, prva moška ekipa ima povprečni rating 2589, kar pomeni deseto mesto, prva ženska pa 29. (2226,66). V prvi moški vrsti so velemojstri Aleksander Beljavski, ki je z 2650 rejtingovimi točkami na 39. mestu oktobrske lestvice FIDE in prvi v slovenski reprezentanci (z nekdanjo Sovjetsko zvezo je osvojil štiri zlate olimpijske medalje in bil štirikrat prvak te države), Dražen Sermeek (2603), Adrian Mihalčičin (2533), ki je tudi selektor ženskih reprezentanc, Duško Pavasovič (2568), Georg Mohr (2523) in mednarodni mojster Aljoša Grosar (2470). V prvi ženski so Jana Krivec (2253), Darja Kapš (2229), Ana Srebrnič (2195) in Anita Ličina (2179). Selektor in kapetan moške reprezentance je Leon Gostiša, prekaljeni olimpijec, ki je leta

PISMO BRALCEV

Spoštovani gospod urednik!

V Svobodni Sloveniji z dne 12. septembra 2002 ste objavili pismo bralca Franca Habjana, v kateri pisec očita Koaliciji Slovenija, da se je pridružila propagandni akciji LDS zoper Arharja in vrgla parolo: „Arhar je Kučanov človek!”, ni pa povedala, „da je bila Barbara Brezigar dolgoletna članica KPS”.

Kar dobro sem seznanjen z uradnimi stališči in izjavami Nove Slovenije, ki je članica KS, pa mi ni znano, da bi N.Si ali KS „vrgla parolo” o Arharju. Trditi, da je to dokazano dejstvo, je premalo, pisec bi moral navesti tudi dokaze. O partijskem članstvu Barbare Brezigar naj pripomnim, da je to že večkrat javno povedala sama B.B., nazadnje prav sinoči (24.10) v javni TV oddaji, da ne navajam vseh drugih, vključno sebe, ki smo to že davno potrdili.

Gre za nekaj drugega. Zakaj bi morala KS posebej razglašati, da je bila B.B. „dolgoletna članica KPS”? Ali je Arhar, za katerega pisec trdi, da ni bil nikoli član partije, samo zaradi tega več vreden in boljši kandidat za predsednika republike kot Barbara Brezigar, ki je bila v mladosti nekaj let članica ZKS?

Zakaj ljudi soditi po članstvu, po formalnem statusu neke osebe? Ali ni bilo nekoč zapisano, da bodo ljudje spoznani po njihovih delih?

Pisec Koalicijo Slovenija imenuje za „ekstremne politične sile desnega brega”. Ali dejstvo, da je KS podprla predsedniško kandidatko, „ki je bila dolgoletna članica KPS”, ker ceni njena dejanja, privrženost demokraciji in pravni državi, res kaže na ekstremnost? Nasprotno, to dokazuje demokratično in tudi krščansko širino in odprtost. Ekstremno in zadrženo je ljudi soditi po njihovem članstvu in ne videti njihovih dejanj.

Pisec pravi, da Arharja osebno pozna. Tudi jaz ga osebno poznam, celo notranjska rojaka sva. Prav nič slabega o njegovi osebi ne bi vedel povedati, je spoštovanja vreden mož in strokovnjak. Pa vendar na predsedniških volitvah ne bom glasoval zanj, glasoval bom za Barbaro Brezigar. Zakaj? Zato, ker menim, da ni vsak, čeprav spoštovanja vreden državljani, dober in primeren za predsednika republike.

Razlogi za neprimernost so lahko različni. Ni nujno, da so vsi notranji, v osebnosti kandidata.

Lahko so tudi zunanji, okoliščine in razmere, v katerih kdo kandidira. Glede Arharja so pri meni odločilni zlasti nekateri:

Arharjevo kandidaturo so javno objavili in jo podpirajo znani oboževalci Milana Kučana. Najbolj značilna je izjava dr. Jožeta Mencigerja, ki je nekaj dni prej javno povedal, da za predsednika Slovenije ni bilo boljšega, bolj primerne in bolj sposobnega človeka, kot je Kučan, nato pa je kot najprimernejšega naslednika predstavil Arharja. Tudi pohvale dr. Franceta Bučarja za Arharja niso bile dobro priporočilo, da ne navajam še drugih. Predsednika po Kučanovi meri mi je več kot preveč.

Arhar je izrečno podprl Kučana pri njegovem zavemanju za „nacionalne interese”, ki so v resnici interesi komunističnega nasledstva.

Arhar se je nemudoma zavzel za ločitev Cerkve od države, čim so „strokovnjaki” kontinuitete to naredili za glavno slovensko vprašanje, čeprav je jasno, da je ločitev že sedaj preveč groba in so s tem prizadete nekatere temeljne človekove pravice, kot je n. pr. pravica do verske vzgoje v šoli, pravica do zasebnih osnovnih šol itd.

Arhar javno izjavlja, da je vera „zasebna stvar”, s čimer podpira znano boljševiško stališče, ki nasprotuje javnemu delovanju cerkve in vernikov ter meni, da vera in cerkev sodita v zakristijo in v domači zapeček.

Arhar je kot predsednik Vzajemne izplačal milijonske zneske rdečim sindikatom in ne komu drugemu.

Zaradi teh in drugih pomislekov Arharja nič manj ne cenim kot človeka in ga zaradi tega ne štejem kar za Kučanovega človeka.

Nikakor pa me ti pomisleki ne vodijo do prepričanja, da je Arhar „edini, ki bi mogel izriniti Drnovška in bi s tem ustvaril novo politično preglednost na slovenski politični sceni”, kot navaja France Habjan.

Nič ne kaže, da bi Arhar mogel izriniti Drnovška, četudi pa bi ga izrinil, nikakor ne kaže, da bi bil predsednik, ki bi ustvaril novo politično preglednost. Njegovi pogledi, kolikor so javno znani, so vse preveč stari in njegova dejanja so preveč povezana s starimi strukturami.

Za novo politično in moralno preglednost so Sloveniji potrebni novi ljudje z novo voljo in odločnostjo.

Še to, legalnost plače ni zagotovilo njene moralnosti, zlasti pa ne politične zrelosti in primernosti. Za primerjavo, splav je tudi legalen!

Gospod Habjan, tudi za povojne poboje nekateri naši strokovnjaki trdijo, da so bili legalni, nihče pa iz tega ne sklepa in si ne upa reči, da so bili tudi moralni in politično pravilni.

Anton Drobnič
Ljubljana

NOVICE IZ SLOVENIJE

DELO V PREDORU SE NADALJUJE

Italijansko podjetje Impresa Grassetto, ki gradi predor pod Trojanami na avtocestnem odseku Vransko - Blagovica, je nadaljevalo z izkopom predora z zahodne (ljubljske) strani, kjer je avgusta prišlo do deformacij notranje predorske obloge. Nadaljevanje izkopa se je začelo v levi cevi predora, saj je izvajalec tukaj že dokončal reprofilacijo, medtem ko jo v desni cevi še dokončuje.

PO SVETU

KRVAV KONCERT V MOSKVI

V neki koncertni dvorani na jugu Moskve je obožena skupina za talce zajela okoli 700 ljudi. Ugrabitelji naj bi bili čečenski uporniki. Za izpustitev talcev, med njimi 75 tujcev, je postavila le eno zahtevo, to je takojšen konec vojne v Čečeniji. Območje so takoj obkolile specialne enote ruske policije „Alfa“. Povedali so tudi, da v stavbi navedalec eksploziv. Po nekajdnevem načrtovanju so ruske sile vdrle v gledališče Dubrovka in končale krizo. V dramii s talci je bilo po najnovjših podatkih ubitih 117 talcev. Skoraj vse preživele talce, teh naj bi bilo okoli 700, so po operaciji, v kateri je bil uporabljen močan uspavalni plin, odpeljali v bolnišnice, nekatere v resnem zdravstvenem stanju. Po zadnjih podatkih je bilo v operaciji ubitih tudi 50 čečenskih ugrabiteljev, med njimi 18 žensk. Predstavniki ruske policije je dejal, da so na truplih ugrabiteljic našli po 800 gramov plastičnega eksploziva, v celi stavbi pa še več kot 30 velikih eksplozivnih teles. V dvorani sta bili tudi dve eksplozivni telesi z veliko rušilno močjo.

SLOVENCIM IN ŠPORT

KEGLJAŠKI USPEH

Slovenski prvaki, kegljaci kranjskega moštva Iskraemo, so v finalu letošnjega svetovnega pokala v romunski Hunedoari osvojili tretje mesto. S 5807 podrtimi keglji so za 30 kegljev zaostali za zmagovalci, hrvaškim Kandidom iz Osijeka, ter za 26 kegljev za nemško Victorio iz Bamberg.

ČOP SE ŠE NI NAVELIČAL ZMAG

Najboljši slovenski veslač Iztok Čop je na veslaškem tekmovanju Chalupa Cup v češkem Jindřichovem Hradcu dosegel tretjo zaporedno zmago. Na jubilejni deseti regati, ki poteka na 1.000 metriški progi, je Čop v finalu ugnal gostitelja tekme Čeha Vaclava Chalupo. V konkurenci tekmovalcev do 23 let je nastopil drugi slovenski tekmovalac, Žiga Galičič, ki je bil četrti.

MAJA JE ZMAGALA

Zmaga v Bratislavi je teniško igralko Majo Matevžič pripeljala do (zaenkrat) najvišjega mesta na lestvici WTA v karieri. V primerjavi s tednom poprej je napredovala za devet mest in je zdaj 51. igralka na svetu, kar je mesto višje od rekorda izpred slabega pol leta. Čeprav ta teden sploh ni nastopila med posameznicami, je uvrstitev izboljšala tudi Katarina Srebotnik, ki se je s 43. mesta povzpela na 40., kar je le mesto slabše od najboljša znamke v karieri (avgust 2002). Mariborčanka Tina Pisnik je ostala na 46. mestu.

NOKIA IZBRALA KOŠIRJA

Finski proizvajalec mobilne telefonije Nokia je objavil imena izbranih članov deskarske ekipe za Nokia Rider Team 2002/2003. Med desetimi vrhunskimi tekmovalci, ki jih bo letos sponzoriralo omenjeno podjetje, je tudi slovenski deskar Dejan Košir. Nokia vsako leto sponzorira ekipo tekmovalcev, ki jih izbere med nadarjenimi in uspešnimi tekmovalci iz vsega sveta.

SLOVENIJA MOJA DEŽELA

Anton Mahnič

V to obdobje slogaštva, ko so Slovenci sodelovali v politiki, o načelnih in idejnih vprašanjih pa so molčali, je nastopil Anton Mahnič.

Z nastopom ljubljanskega škofa Jakoba Missia (poznejši goriški nadškof in kardinal) so za katoliške ideje zavele nove sape. To je izkoristil mladi goriški duhovnik Anton Mahnič (1850 - 1920), poznejši škof na Krku na Hrvaškem v svoji kulturni reviji Rimski katolik, v katerem je zahteval ločitev duhov. Podaril je, da med svobodomiselnimi liberalnimi nazori in katoliško Cerkvijo ne more biti kompromisov, tudi ne sodelovanja med katoliškimi in liberalnimi politikami. Tem je očital, da so svobodomiselnici, ki utrjujejo svoje nazore na brezverskih nazorih. Poudarjal je, da je na vseh področjih - tudi političnem - treba uveljaviti katoliška načela. Sicer je dal veljavo narodnosti, a najvišja je vera in tej se mora narodnost podrediti.

Tako je Mahnič hotel prenesti na slovenska tla načela Leona XIII glede vloge vere v novi, že načeti družbi. Mahnič je z neizprosno logiko zahteval od slovenskih liberalcev, naj se izjasnijo, kaj hočejo in kakšen je

njihov odnos do vere. Zahteval je predvsem od liberalcev, da se idejno opredelijo. V katoliških vrstah pa je dobil veliko pristašev, ki jim ni bila vseč prejšnja nejasnost.

Missia je takoj podprl Mahniča in pospešil delo za katoliški shod. Katoličani so dobili nov zagon in se niso več sramovali političnega dela.

Seveda pa so še liberalci morali pojasniti svoje ideje, ki pa niso bile jasne. Pri tem se je pričela tako imenovana „farška gonja“ z osebnimi in surovimi napadi na duhovnike.

Mahnič pa se ni spuščal le na politično polje, ampak je enako jasnost in doslednost zahteval tudi od umetnosti. Zato je zavračal vsa dela, za katera je menil, da niso katoliška. Obsodil je npr. Gregorčiča in druge. V tem Mahnič ni imel prav, saj ima umetnost druga merila kot znanost ali politika, in Mahnič je bil umetniško gluha. A te njegove teze se niso dolgo obdržale niti med katoliškimi izobrazenci.

A njegov politični vpliv je še dolga leta ločeval duhove med liberalnimi in katoliškimi delavci, ki se jih je prijel zaničljiv vzdevek - klerikalci.

PISALI SMO PRED 50 LETI

SLOVENCIM V ARGENTINI

LANUS

V fari g. Janeza Hladnika je bilo prejšnjo soboto zelo živahno. Iz slovenskega naselja se je zbralo kakih 30 mož in fantov, ki so se odločili, da bodo pokrili streho na novem župnišču, ki ga je postavil poleg cerkve gospod Hladnik.

FLORIDA

Lepo proslavo slovenskega narodnega praznika smo imeli v nedeljo, 26. oktobra v župnijski dvorani. Pred proslavo je imel mašo po namenih DS Albin Avguštin. Potem so rojaki odšli v župnijski dvorano, ki jo je za ta promer okrasil Pavle Homan. Proslavo je pričel predsednik rajnega odbora Pavle Masič. Tine Kovačič je občuteno reciriral Cankarjevo Domovino pod Triglavom, za njim pa je imel jednat govor Škrjanec o pravici slovenskega naroda do prave in resnične svobode. Kulturni referent ZS Marjan Marolt je v enournem predavanju orisal kos slovenske zgodovine, zlasti deklaracijsko gibanje in ustanovitev narodnega veča. Številne poslušalke in poslušalci, med katerimi so bili tudi nekateri aktivni sodelovalci pri deklaracijskem gibanju, so pazljivo sledili izvajanjem in govornika nagradili s ploskanjem. S pesmijo Hej Slovenci je bila prireditve zaključna.

OBJAVA

Gospodarska družba razpisuje mesto vodje gostinsega obrata na Pristavi v Moronu. Mesto je začasno

ESLOVENIA, MI TIERRA

La industria y el comercio

En Eslovenia casi todos vivían de lo que producía la tierra. Pero en las ciudades los artesanos crearon una especie de sindicatos para poner a resguardo su trabajo. No todos tenían acceso a estas organizaciones, ya que existían parámetros rígidos por los que se establecía a quién se aceptaba y de qué modo.

En todo el territorio esloveno hilaban la lana. En Borovlje (Carintia) fabricaban escopetas para el ejército austríaco (alrededor de 15000 piezas por año). En Log se dedicaban a las telas de lino, mientras que en Gorica se ocupaban de las de seda. En Kranj y sus alrededores hacían coladores y los exportaban a Trst.

En su camino a Italia, la gente de Croacia pasaba por nuestras tierras con cargas de trigo y de productos ganaderos. El camino en sentido contrario lo hacían con cargamentos de vino. Creció el negocio con Italia.

Comenzaron a acondicionar los puertos, principalmente el de Trst, al que llegaban barcos de toda Europa. También tuvieron que ocuparse de los medios de transporte para llevar los productos a Viena o a lugares más alejados. Así obtuvieron puestos de trabajo muchos campesinos adinerados que contaban con caballos y con carros. Dominaban el trayecto Trst-Ljubljana-Graz-Viena. A mediados del siglo XIX las cosas cambiaron con la irrupción del ferrocarril. El río Sava fue utilizado para mantener el comercio con el sur.

En el año 1490 se descubrió una mina de mercurio en Idrija. (Una de las más grandes del mundo). Allí trabajaban centenares de personas y obtenían alrededor de 200 toneladas de mercurio por año. El mercurio era vendido a Alemania, a Amsterdam y a Venecia. Alrededor de Jesenice, Bohinj, Kropa y Železniki había minas de hierro. Se calcula que la producción de hierro llegaba a 1600 toneladas por año. En ese entonces trabajaban también los niños.

En Kropa hacían clavos y otras herramientas. Los dueños de las herrerías eran alemanes o italianos. En las ciudades se dio la aparición de banqueros (judíos, que fueron expulsados en el siglo XV de toda la región, con excepción de Trst y de Gorica).

En 1724 se creó en Ljubljana una fábrica de paños. Comenzaron a ejercer los primeros médicos con título, los letrados y los farmacéuticos.

OSEBNE NOVICE

Smrti: Umrl je v Ramos Mejiji **Stane Škerlj** (82) in v Kanadi **Blaž Potočnik**.
Naj počivata v miru!

in bo trajalo najdalje do konca prihodnjega leta, razen v primeru, da bi vodja medtem sklenil z upravo Pristave trajno pogodbo. Gostinski obrat mora začasno poslovati vsaj ob sobotah in nedeljah. Za obrat potreben inventar je na razpolago na Pristavi.

Vse prijatelje in znance obveščam, da sem se dne 15. oktobra t.l. preselil iz Buenos Airesa proti jugu v Bariloche. Vsem pošiljam prav lepe pozdrave

Peter Arnšek,
S. C. de Bariloche

Svobodna Slovenija št. 41. 30. oktobra 1952

POPRAVEK

V prejšnji številki v tem zaglavju je treba popraviti, da je bil zmagovalac v teh Lovro Tomažin. Oprostite.

KREDITNA ZADRUGA SLOGA in MUTUAL SLOGA

Glavna pisarna: uradne ure od ponedeljka do petka od 15. do 19. ure.

Bmé. Mitre 97 - Ramos Mejia - Tel.: 4656-6565

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: **MILOŠ STARE** / Director: **Valentín B. Debeljak** / Propietario: **Asociación Civil Eslovenia Unida** / Presidente: **Antonio Miserit** / Redacción y Administración: **RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA** / Telefon: **(54-11) 4636-0841 / 4636-2421** (fax) / e-mail: **esloveniau@sinectis.com.ar / debeljak@netizen.com.ar**
Glavni urednik: **Tine Debeljak ml.** / Za Društvo Zedinjena Slovenija: **Tone Miserit** / V tej številki so sodelovali še: **Gregor Batagelj, Miriam Jereb Batagelj, Janez Vasle, Ivan Žnidar, Andrej Duh, Ivana Tekavec, Anton Drobnič**. - STA, Delo, Radio Ognjišče.

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 70, pri pošiljanju po pošti pa \$ 95 (za člane ZS poseben popust); obmejne države Argentine 110 USA dol.; ostale države Amerike 125 USA dol.; ostale države po svetu 135 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 85 USA dol. za vse države.
Čeke: v Argentini na ime „Eslovenia Libre“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Miserit“.
Oblikovanje in tisk: **TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L. / Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires Argentina** - Tel.: 4362-7215 - Fax: 4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

Correo Argentino Suc. 7
FRANQUEO PAGADO
 Cuenta N° 7211
 R. Nac. de la Propiedad Intelectual N° 881153

MALI OGLASI

TURIZEM
Bungali v Bariločah. - Bungali ILIRSKA nudijo 3-sobna stanovanja z vso opremo, vse leto po odlični ceni. Tel. **02944-441814**. E-mail: **iliriska@bariloche.com.ar**

Letalske karte, rezervacija hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu
 H. Yrigoyen 2742 - San Justo
 Tel. 4441-1264 / 1265

ADVOKATI
DOBOVŠEK & asociados - odvjetniki. Zapuščinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires. Tel/Fax: 4602-7386. E-mail: **jdbovsek@perseus.com.ar**
dr. Marjana Poznič - Odvjetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844 - **mpoznic@sfanet.com.ar**
dr. Franc Knavs, dr. Bernard Knavs, dr. Veronika Knavs - odvjetniki - pone-deljek, torek, petek od 16. do 20. - Tucumán 1455 - 9. nadstr. "E" - Capital - Tel. in faks: 4374-7991 in 4476-0320.
dr. Lilijana Kožar, odvjetnica; Av. Corrientes 1250, 5° F, Capital. Torek in četrtek od 16. do 19. Tel.: 4382-9216

GOSPODARSTVO
 Zavarovanja M. in H. Loboda - Azcuénaga 77 - B1704FOA Ramos Mejía - Bs. As. - Tel./Fax: 4656-3653

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI
29. oktobra 2002
1 EURO 228,94SIT
1 U\$S dolar 234,83SIT

V KRATKEM NOVE SPREMEMBE NA
www.sdo-sfz.com.ar

OBVESTILA

NEDELJA, 3. novembra:
 Zvezni mladinski dan v Slomškovem domu.
 Maša za žive in rajne člane SDS, ob 9.30 v Slovenski hiši. Po maši skupni zajtrk.
ČETRTEK, 7. novembra:
 Zveza slovenskih mater in žena ima ob 15. uri sejo; ob 16. uri pa 36. občni zbor.
SOBOTA, 9. novembra:
 Redni pouk Srednješolskega tečaja ob 15. v Slov. hiši. Pomladanski večer na Slovenski pristavi.
NEDELJA, 10. novembra:
 Maša in spominska svečanost za pok. msgr. Janezom Hladnikom, ob stoletnici njegovega rojstva, ob 9.30 v Slovenski hiši.
 Predsedniške volitve za Slovenijo
SOBOTA, 16. novembra:
 Zaključna prireditev Srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka v Slovenski hiši.
NEDELJA, 17. novembra:
 Srečanje raznašalcev tiska in poimenovanje sobe Miloša Stareta ob 9.30 v Slovenski hiši.
 Blagoslovitev in otvoritev sezone ob 30. obletnici „Naše domačije“ v San Justu, ob 13. uri v prostorih domačije.
NEDELJA, 24. novembra:
 Nedelja Kristusa kralja.

ZA SMEH

„Preden sva se poročila, si mi zagotavljal, da bom v tvojem domu kraljica.“
 „Res je, toda monarhija je padla, sedaj imamo republiko.“
 ...
 „Oženil si se torej. Boš videl, da te bo še glava bolela.“
 „Sploh ne. Oženil sem se s farmacevtko.“

Proslava ob 100. obletnici rojstva msgr. Janeza Hladnika
 v nedeljo, 10. novembra v cerkvi Marije Pomagaj
 • 9.30: sv. maša, med katero bo pel mešani zbor iz Villa Devoto (sv. Rafael), ki ga vodi Vinko Klemenčič
 • 10.30: spominski govor arh. Jureta Vombergarja
 K udeležbi lepo vabita vse rojake Dušno pastirstvo in Zedinjena Slovenija

Na razpolago je pri poverjenikih in društveni pisarni naš
podporni bon - „Rifa“ ZEDINJENE SLOVENIJE
 Hočete vedeti, kaj boste lahko zadel?

- dobitek: 10 dni bivanja v Počitniškem domu dr. Rudolfa Hanželiča v kordobskih gorah;
- dobitek: umetniška slika priznane slovenske umetnice;
- dobitek: vezan Zgodovinski Zbornik Zedinjene Slovenije;
- dobitek: broširan Zgodovinski Zbornik Zedinjene Slovenije;
- dobitek: naročnina Svobodne Slovenije za eno leto;

in še in še...

POPRAVEK
 Napovedovalca popoldanskega programa na Slovenskem dnevu v San Justu sta bila Boštjan Modic in Marija Ivana Tekavec.

DAROVI
 V dobrodelni sklad Zveze slovenskih mater in žena so darovali: Družina N. N. iz Martineza 100 pesov; M. in V. Voršič 50 pesov v spomin inž. Milana Eckerja; P. in M. Eiletz 200 pesov v spomin Agice Kartnar, Silvije Savnik, inž. Milana Eckerja in Tineta Selana.
 Vsem iskreno Bog plačaj!

OTROŠKA POČITNIŠKA KOLONIJA
 Zedinjena Slovenija sporoča, da bo kljub krizi in težavam tudi letos organizirala šolsko kolonijo v Počitniškem domu dr. Rudolfa Hanželiča v kordobskih hribih. Vabimo starše, naj že sedaj predvidevajo, da bi vpisali svoje otroke v to lepo delovanje.
 Kolonijo bo tudi letos vodil prof. Karel Groznik s sodelavci.
 Prijave bomo sprejemali v društveni pisarni.
 Podrobnejše informacije in ceno bomo objavili pozneje.

Sredi vesele pomladi, ples na zeleni Pristavi!
Sobota 9. novembra 2002 ob 21. uri
 Sodeluje Slovenski Instrumentalni Ansambel in Disc Jockey

PRIZNANA MENDOŠKA PISATELJICA IN PEDAGOGINJA
MARIA ESTHER PEREA DE MARTÍNEZ
 ČLANICA RAZNIH ARGENTINSKIH IN MEDNARODNIH KONGRESOV O VZGOJI IN DRUŽINI. ODLIKOVANA Z NAGRADO „SANTA CLARA DE ASIS“. AVTORICA MNOGIH KNJIG, DOBILA JE DVE KNJIŽNI NAGRADI NA RAZSTAVI KATOLIŠKIH KNJIG.
BO PREDAVALA O AKTUALNI TEMI
„DRUŽINA IN JAVNI MEDIJI: Kako se braniti prevar in napadov“
 Kako biti prijatelj svojih otrok - Branje in molitev v družini - Preventivna vzgoja - Zvižanje spolnosti - Kultura življenja in kultura smrti - Zasvojenost televizije in Interneta
Nedelja, 3. novembra 2002 ob 10. uri, v dvorani Našega doma San Justo. H. Yrigoyen 2756 San Justo — Buenos Aires
 K zanimivemu predavanju vabljeni vsi, posebno mlade družine!
 Za varstvo otrok bo poskrbljeno.

VOLILI BOMO BARBARO BREZIGAR
 Neodvisno kandidatko ki jo podpirata obe opozicijski parlamentarni pomladni stranki: SDS - Janša in NSi - Bajuk
Odbor SDS Argentina

VOLILI BOMO BARBARO BREZIGAR
 Neodvisno kandidatko ki jo podpirata obe opozicijski parlamentarni pomladni stranki: NSi - Bajuk in SDS - Janša
Odbor NSi Argentina

SDS - N.Si
 Državljan Republike Slovenije.
 Član ali somišljenik pomladnih strank, ki so izpeljale osamosvojitve Slovenije:
Izvajaj svojo pravico! - Izpolni svojo dolžnost! Udeleži se volitev v nedeljo 10. novembra in oddaj svoj glas za novega predsednika države.
 Bodočnost Slovenije je tudi v tvojih rokah. Kraj in način volitev bo objavljen v naših medijih.

„Če vemo, od kod prihajamo, vemo, kam naj gremo“
50. SKUPNI MLADINSKI DAN
 Zvezni odbor SDO - SFZ vabi na
 3. novembra v Slomškovem domu Ob 19.30 kulturni program: Uprizoritev "Gorenjske ohceti"